

שקד ערבי *Amygdalus Arabica* שיח דמוי רותם נדיר

ביותר (פברואר 2015)

כתב: אבי שמידע

פתיח: שקד ערבי נמנה על קבוצה מיוחדת של שיחי שקד אשר רוב השנה הם חסרי עלים וחזותם נראית כמו של שיחי רותם המדבר. רק שבועיים בשנה, לרוב בחודש פברואר הם פורחים עם פרחי "שקד ורדרדים" ולאחר מכן מוציאים עלים קטנים אזמלניים הנושרים עם בוא שרבי האביב.

שקד ערבי *Amygdalus Arabica* הוא שיח חסר גזע מרכזי, בעל ענפים אשונים וזקופים הדומים לענפי **רותם המדבר**. הפרחים דומים לפרחי **שקד מצוי** ("השקדיה") וצבעם לבן. קוטר הפרחים קטן יחסית לשקד מצוי וקוטרם עד 2 ס"מ. המראה הכללי הוא כשל **רותם המדבר**, אך בפריחה אי אפשר להתבלבל בין פרחי הרותם לבין פרחי השקד. כמו כן, לענפים הרותמיים אין חריצים כמו לענפי הרותם. זהו צמח נדיר ביותר הגדל במצוקים במזרח השומרון. הפריחה בשבוע השני של פברואר ומיד לאחר מכן העלים מלבלבים.

שקד ערבי במורדות החרמון. צילם:

דרור גלילי ©

שקד ערבי התגלה לראשונה בארץ ב-1977 ע"י מימי רון. גדל במצוקים של נחל מכמש ובנחל מכוך. בנחל מכמש (סוואנית) גדלים עצים אחדים, שלושה במרגלות המצוקים ליד השביל הראשי היורד לוואדי בגדה הצפונית ופרטים נוספים בשולי הערוץ בהמשך השביל למזרח. הפרט הראשון שמימי רון מצאה גדל בדרגש סלע במורד נחל מכמש כקילומטר

וחצי מערבית למפגש עם נחל פרת. צמח זה נכרת על ידי הבדואים להסקה. כדאי לסרוק נחלים קניוניים היורדים מספר המדבר כדי לאתר אוכלוסיות נוספות של עץ נדיר זה. עץ נוסף צולם על ידי דרור גלילי באזור מצפה שלגים ברום החרמון. הוא צילם את השיח הפורח תוך כדי ירידה ממצפה שלגים במורד המזרחי של החרמון בשנת 1974. בית הגידול בו נמצא **השקד הערבי** בחרמון הוא בית גידול האופייני ברחבי הסהר-הפורה במזה"ת - מדרונות טרשיים יובשניים בהרים גבוהים. בהרי הזגרוס בפרס בונה **שקד ערבי** חברת צומח מיוחדת הנקראת על שמו והוא שולט שם על פני שטחים נרחבים בחגורת הספר ההררית שבין המדבר לחגורה הטרגקנטית.

שקד ערבי נתון גם מירדן אך מתברר כי הוא שם נדיר ביותר ונמצא על סף הכחדה. לאחר מאמצים מרובים הצלחנו למצוא אותו במדבר המזרחי ליד אזור אזרק, שם הוא גדל בערוץ ואדי בוטום בין עצי **אלה אטלנטית** עתיקים.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: שמידע א 2015 שקד ערבי *Amygdalus Arabica*, "פורחים עכשיו", כתב-עת "כלנית" מספר 2.

<https://www.kalanit.org.il/amygdalus-arabica-02-2015>

=====